

Ukrep 323, Ohranjanje in izboljševanje dediščine podeželja (Program razvoja podeželja RS 2007–2013). Ob tem se je razvila živahna razprava z vprašanji in s polemiko, ki so jo s svojimi izkušnjami s hrvaške strani popestrili tudi gostje iz Katedre čakavskega sabora iz Škrljeva in društva »Težakinje i težaki v Praputnjaka« iz bližine Bakra ter prisotni domačini. Naš sklop delavnic smo končali s podelitvijo prvih dvanajstih potrdil, ki so jih naši člani prejeli za udeležbo na vseh petih etnološko-muzejskih delavnicah in jih uspešno končali. Potrdila je podelil podpredsednik SED, doc. dr. Naško Križnar. Naše izdelke in promocijsko, fotografsko in drugo gradivo bomo ob koncu projekta tudi razstavili. Prva priložnost bo verjetno 11. novembra 2008 v radovljiški graščini, kjer bo letošnja slovesnost ob podelitvi Murkovih nagrad.

Poleg tega je strokovna vodja dobila nalogo, da naše delo predstavi tudi drugi strokovni javnosti, naši člani pa bodo poročila poslali v lokalna glasila svojih občin.

Delavnico smo organizirali: mag. Tita Porenta (strokovna vodja projekta), mag. Marko Smole (vodja delovne skupine za ljubitelje pri SED) in Zora Pavlin Slivnik (tajnica SED). Predavale so dr. Tadeja Primožič (Ministrstvo za kmetijstvo, prehrano in gozdarstvo), Dunja Majnarič Radošević in Marija Živković. Za pomoč pri organizaciji se zahvaljujemo: Društvu »Trbuhovica« iz Prezida, TZ občine Čabar in Agenciji Risnjak iz Gerova. Za finančno pomoč pri izvedbi pa še Občini Grad Čabar in družinama Andlar in Gec (Apartmaji Zelena dolina) v Plešcih.

LAN OD ZIBELKE DO GROBA

Štiriindvajsetega oktobra 2008 je bil na Jeleniku 4 pri Raki predstavljen projekt Lan od zibelke do groba. Del prireditve je bila tudi razstava, na kateri smo predstavili vse faze pridelave in obdelave lanu, orodje, potrebno za to delo, in izdelke iz lanu. V živo pa smo predstavili trenje lanu.

Sem upokojena učiteljica geografije, projekt pa sem, tudi s finančno pomočjo Občine Krško, izpeljala v okviru Inštituta za svobodo oblačenja Brestanica. Od leta 2007 sem tudi članica Slovenskega etnološkega društva; pobudo za pričujoči projekt sem dobila prav na tako imenovanih etnoloških delavnicah, ki jih društvo pripravlja v organizaciji etnologinje Tite Porenta. Na petih delavnicah, ki so se zvrstile v enem letu, sem se naučila veliko novega in spoznala čudovite ljudi s podobnimi interesi in željami. Zadovoljna sem bila tako z vsebino kot s potekom delavnic.

Dogodka na Jeleniku se je udeležilo okoli sto obiskovalcev. Vse se je dogajalo ob in v starem skednju, kjer so bili razstavljeni predmeti, ki so se uporabljali od setve lanu pa do tkanja platna in izdelave platnenih izdelkov. Celoten proces pridelave lanu od setve preko puljenja, sušenja, godenja, rflanja, obdelave semena in priprave snopov za trenje je bil predstavljen s pomočjo fotografij. Na fotografijah sem predstavila tudi starejše terice, s katerimi sem se pogovarjala med pripravo razstave. Terice so pripovedovale o svojem nekdanjem delu – kako so se morale obnašati in kaj so jedle. Na podlagi njihovih pripovedi so se trenja naučile mlajše terice, ki so ga v živo prikazale na zaključni prireditvi. Ob tem so se šalile in prepevale stare pesmi. Veliko pozornosti je bila deležna starejša predica, ki je pred obiskovalci predla predivo na kolovratu in tako prikazala eno od faz obdelave lanu. Na likof so prišli še vasovalci s harmoniko. Na likof in pokušino jedi, ki so jih nekoč jedle terice, pa so bili povabljeni tudi

vsi obiskovalci; ni manjkalo klobas, zelja, potic, štrukljev in drugih dobrot.

Dogodek je bil poučen predvsem za mlade obiskovalce, ki so na ta način spoznali eno od danes manj uporabljenih tekstilnih surovin, sami poskusili tretji lan, starejši pa so ubujali spomine na mlade dni, vzajemno sosedsko pomoč in prijeto družjenje. Le na tak način se lahko ohranjajo stare šege in navade, obnovijo pozabljene kmečke dejavnosti in prenašajo mladim rodovom.

Projekt sem lahko izpeljala le s pomočjo sodelavcev – sosedov, teric in prijateljev. Hvala vsem!

* Ida Intihar, upokojena učiteljica geografije. 1354 Horjul, Šolska 12, E-naslov: td.horjul@gmail.com